

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής

1. Από το συνημμένο σημείωμα πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερα τα σημεία 6 και 7, γιατί η ρύθμιση των σχετικών ζητημάτων δεν διαθέτει ακόμη την αναγκαία ωριμότητα.

2. Εξάλλου, το σχέδιο της τροποποίησης του Κανονισμού της Βουλής πρέπει να περιλάβει όλα τα ζητήματα, η εκ νέου ρύθμιση των οποίων είναι επιβεβλημένη μετά την Αναθεώρηση του Συντάγματος.

3. Συνημμένα εσωκλείεται το σχέδιο τροποποίησης του Κανονισμού της Βουλής σε δύο μέρη.

Αθήνα, 10 Οκτωβρίου 2001

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής

1. Οι νέες διατάξεις του αναθεωρημένου Συντάγματος για τη Βουλή μπορούν να ενταχθούν σε δύο γενικές κατηγορίες. Στην πρώτη ανήκουν εκείνες με τις οποίες ανατίθενται στη λαϊκή αντιπροσωπεία νέες αρμοδιότητες ή ανακατανέμονται αρμοδιότητες στους σχηματισμούς της Βουλής (παρακάτω 2), ενώ στη δεύτερη όσες συμπληρώνουν και εξειδικεύουν ισχύουσες ήδη συνταγματικές διατάξεις (παρακάτω 3).

2. Με τις νέες διατάξεις του Συντάγματος: α) ανατίθεται η άσκηση νομοθετικού έργου στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές (άρθρο 70 παρ. 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 72 παρ. 2 Συντ.) και η άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές και το Τμήμα Διακοπής των Εργασιών (άρθρο 70 παρ. 6 Συντ.), β) κατανέμεται κατά Υπουργεία η αρμοδιότητα των διαρκών κοινοβουλευτικών επιτροπών (άρθρο 70 παρ. 3), γ) αναγνωρίζεται δικαίωμα συμμετοχής στις ψηφοφορίες όσων βουλευτών απουσιάζουν σε επίσημες αποστολές στο εξωτερικό (άρθρο 70 παρ. 7 Συντ.), δ) οργανώνεται η ενημέρωση και η συζήτηση στη Βουλή των ζητημάτων που αφορούν κανονιστικές ρυθμίσεις στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 70 παρ. 8 Συντ.), ε) συζητείται στην Ολομέλεια νομοσχέδιο που ήδη ψηφίστηκε από διαρκή κοινοβουλευτική επιτροπή (άρθρο 72 παρ. 4 Συντ.), στ) παρέχεται η δυνατότητα σε βουλευτές που δεν είναι μέλη μιας διαρκούς κοινοβουλευτικής επιτροπής να εμφανίζονται ενώπιόν της, να παίρνουν το λόγο και να υποστηρίζουν τροπολογία ή προσθήκη που κατέθεσαν (άρθρο 74 παρ. 5 εδ. ζ' Συντ.), ζ) συζητούνται το προσχέδιο και το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού (άρθρο 79 παρ. 3 Συντ.), η) ανατίθεται στη Διάσκεψη των Προέδρων η επιλογή των μελών των ανεξαρτήτων αρχών (άρθρο 101 Α παρ. 2 Συντ.), θ) οργανώνονται αφενός οι σχέσεις των ανεξαρτήτων αρχών με τη Βουλή και αφετέρου ο «κοινοβουλευτικός» τους έλεγχος (άρθρο 101 Α παρ. 3 Συντ.) και ι) ανατίθεται στη Βουλή η διαπίστωση της αδυναμίας του Πρωθυπουργού να ασκήσει τα καθήκοντά του (άρθρο 38 παρ. 2 Συντ.).

3. Στη δεύτερη κατηγορία διατάξεων, δηλαδή εκείνων που συμπληρώνουν και εξειδικεύουν ρυθμίσεις του αναθεωρηθέντος Συντάγματος, ανήκουν: α) η

διεξαγωγή μυστικών συνεδριάσεων στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές (άρθρο 67 παρ. 3 Συντ.), β) η σύσταση των διαρκών κοινοβουλευτικών επιτροπών (άρθρο 68 παρ. 1 Συντ.), γ) η οργάνωση της συζήτησης και της ψήφισης νομοσχεδίων που χαρακτηρίζονται ως κατεπείγοντα ή επείγοντα (άρθρο 76 παρ. 4 και 5 Συντ.), δ) η συζήτηση τροπολογιών και προσθηκών που καταθέτουν Υπουργοί (άρθρο 74 παρ. 5 εδ. δ' Συντ.), ε) η κατάθεση, εξέταση και κύρωση του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους (άρθρο 79 παρ. 7 Συντ.) και, τέλος, στ) η ποινική ευθύνη των μελών της κυβέρνησης και των Υφυπουργών (άρθρο 86 Συντ.).

4. Ορισμένες από τις διατάξεις του αναθεωρημένου Συντάγματος (παραπάνω 3 α, β και γ) εξειδικεύονται ήδη κατά τρόπο επαρκή στον ισχύοντα Κανονισμό της Βουλής (στο εξής: ΚτΒ) και φαίνεται γι' αυτό να μην είναι αναγκαία στα σημεία αυτά η τροποποίησή του. Δεν ισχύει όμως το ίδιο για άλλες διατάξεις που διατυπώνονται κατά τρόπο αναλυτικότερο στο αναθεωρημένο Σύνταγμα (παραπάνω 2 ε, στ και ι καθώς επίσης 3 δ, ε και στ), αφού για λόγους που αφορούν την πληρότητα, τη συστηματική ενότητα και τη χρηστικότητα του ΚτΒ θα ήταν ορθότερη η συμπλήρωσή του με τους νέους ορισμούς του Συντάγματος. Ωστόσο στο προτεινόμενο σχέδιο λαμβάνεται ειδική μέριμνα για ορισμένες μόνο περιπτώσεις (2 ι και 3 ε και στ), ενώ στα άλλα σημεία δεν επιχειρείται καμία τροποποίηση του ΚτΒ (2 ε και στ και 3 δ).

5. Ως προς τις άλλες νέες συνταγματικές διατάξεις επιβάλλεται η εξειδίκευσή τους από τον ΚτΒ. Το σχέδιο για την τροποποίησή του διαβιβάστηκε σε δύο μέρη. Το πρώτο περιλαμβάνει τα άρθρα 14, 29, 32, 32Α, 41Β, 64, 122 και 138, ενώ το δεύτερο τα άρθρα 14 (σε τρεις εναλλακτικές εκδοχές), 151Α, 154, 155, 156, 157 και 158. Το σχέδιο επεξεργάστηκε ο Πρόεδρος της Βουλής και επισυνάπτεται στο παρόν σημείωμα. Πρέπει να αναφερθεί ιδιαίτερα ότι σε αυτό δεν περιλαμβάνεται ρύθμιση σχετική με την ψηφοφορία των βουλευτών που απουσιάζουν στο εξωτερικό (παραπάνω 2 γ) καθώς επίσης για τη συζήτηση του προσχεδίου και του σχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού (παραπάνω 2 ζ).

6. Για τη συμπλήρωση του άρθρου 14 ΚτΒ (Διάσκεψη των Προέδρων) προτείνονται τρεις εναλλακτικές εκδοχές, προκειμένου να διευκολυνθεί η αναζήτηση

της ορθότερης λύσης για την ενγένει διαρρύθμιση των σχέσεων της Βουλής με τις ανεξάρτητες αρχές. Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν είναι αναγκαστικά γενικές.

Στο άρθρο 14 ΚτΒ, και υπό τις τρεις εναλλακτικές εκδοχές του, προτείνεται ως νέα αρμοδιότητα της Διάσκεψης των Προέδρων, η εκλογή των μελών των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξαρτήτων αρχών. Η νέα διάταξη δεν είναι σκόπιμο να έχει αναλυτικό περιεχόμενο. Αρκεί, όπως συμβαίνει, η επανάληψη κατά βάση της διατύπωσης που υιοθετείται στο άρθρο 101Α παρ. 2 Συντ., αφού κάθε προσπάθεια λεπτομερέστερης ρύθμισης της σχετικής διαδικασίας, αντί να λύνει προβλήματα, θα δημιουργούσε δυσκολίες.

Ως προς τις σχέσεις της Βουλής με τις ανεξάρτητες αρχές και τον «κοινοβουλευτικό έλεγχο» που ασκείται σ' αυτές (άρθρο 101Α παρ. 3 Συντ.), πριν από τη διατύπωση των διατάξεων στον ΚτΒ, πρέπει να διευκρινισθεί το στίγμα των πρόσφορων επιλογών και μετά να διατυπωθούν οι σχετικές διατάξεις. Ενπροκειμένω, πρέπει να αναζητηθεί μια λύση, που χωρίς να θέτει σε αμφισβήτηση την ανεξαρτησία των αρχών, να επιτρέπει στη Βουλή αφενός να ενημερώνεται επαρκώς για τη δράση τους και αφετέρου να αποτιμά κριτικά μια φορά το χρόνο το έργο τους.

Για το σκοπό αυτό προσφέρονται: α) η ενημέρωση και παρακολούθηση της δράσης των ανεξάρτητων αρχών από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, και β) η υποβολή ετήσιας έκθεσης κάθε αρχής για το έργο της στη Βουλή και η συζήτησή της στην Ολομέλεια του Σώματος στο πλαίσιο οργανωμένης και ειδικά ρυθμιζόμενης διαδικασίας. Με τα μέσα αυτά φαίνεται να εξασφαλίζεται επαρκώς η «εποπτεία» και ο «κοινοβουλευτικός έλεγχος» της Βουλής στις ανεξάρτητες αρχές.

Τέλος, τυχόν ρύθμιση για την παύση μελών ανεξάρτητης αρχής που δεν ανταποκρίνονται εμφανώς στην αποστολή τους θα προκαλούσε ανεπιθύμητες επικρίσεις. Αν πάντως προκριθεί η λύση αυτή, πρέπει για την εφαρμογή της να προβλέπονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, τη συνδρομή των οποίων διαπιστώνει η Βουλή πριν από τη σχετική απόφασή της.

Οι ρυθμίσεις για τις σχέσεις Βουλής και ανεξάρτητων αρχών πρέπει να ενταχθούν σε ειδικό αυτοτελές άρθρο και στο κατάλληλο, από συστηματική άποψη, σημείο του ΚτΒ.

7. Με την προτεινόμενη τροποποίηση των άρθρων 32Α και 41Β ΚτΒ επιχειρείται η διεύρυνση της αρμοδιότητας και η αναβάθμιση του ρόλου της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Πρόκειται για μια καινοτομία που

εναρμονίζεται με τις τάσεις που διαγράφονται σ' όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενεργότερη συμμετοχή της Βουλής στις Κοινοτικές Υποθέσεις (άρθρο 70 παρ. 8 Συντ.).

Πρέπει ενπρώτοις να σημειωθεί ότι θα ήταν ορθότερο οι σχετικές διατάξεις να περιληφθούν σε μια συστηματική ενότητα ως τμήμα του ΚτΒ. Το τμήμα αυτό θα μπορούσε να περιέχει τρία αυτοτελή άρθρα: α) συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία της Επιτροπής, β) γενικές αρμοδιότητες της Επιτροπής, και γ) αρμοδιότητα συζήτησης και διατύπωσης γνώμης για τις πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κανονιστικό περιεχόμενο.

Η τελευταία αρμοδιότητα αποτελεί ασφαλώς σημαντική καινοτομία της συνταγματικής αναθεώρησης. Η οργάνωσή της στον ΚτΒ πρέπει να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή και με γνώμονα αφενός να επιτρέπει στη Βουλή την εποικοδομητική ενασχόληση με την παραγωγή των κανονιστικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφετέρου να μην δημιουργούνται εμπλοκές και δυσκολίες στη συμμετοχή της χώρας στο κοινοτικό γίγνεσθαι. Πρέπει δηλαδή να αναζητηθεί οπωσδήποτε από την αρχή ένα ισόρροπο και χρηστικό σχήμα που θα καταστήσει δυνατή την αποδοτική εφαρμογή της καινοτομίας.

Αθήνα, 10 Οκτωβρίου 2001